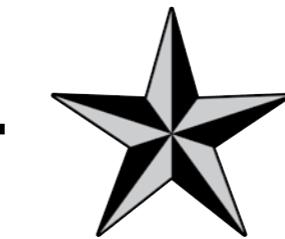

Francis Xavier Sciortino (1875 – 1958)

- Twidha Haż-Żebbuġ fit-12 ta' Novembru 1875, il-kbir fost sitt aħwa li kellhom Ĝużeppi u Saverja Sant. Hütukienu Antonio, Maria, Grazia, Filippu u Vitorin.
 - Kuġinuh, il-pittur Lazzru Pisani għenu billi kien jgħaddilhu xi kummissjonijiet, fosthom l-iskultura fl-abbozzi tal-ventartal tal-fidda tal-arta maġġur tal-Knisja Arċipretali ta' Haż-Żebbuġ li tlesta fl-1895. Għenu wkoll biex mar jistudja f'Ruma fir-'Regio Istituto di Belle Arti' ta' Ruma fl-1897. Kien ukoll imur għal-lezzjoni jiet ta' filgħaxija tal-arta ornamental fil-'Municipio' u fil-'British Academy of Art' fi Via Margutta. Wara li temm il-kors bl-ikbar unuri mar ikompli l-istudji f'Milan fl-'Accademia Brera' taht il-Professur Eugenio Butti. Fl-1902 bix-xogħol tiegħi 'Martyr of the Fort St. Elmo Siege' kiseb l-ewwel premju kif tiċċertifika ittra mir-Regio Istituto di Belle Arti fit-8 ta' Lulju 1902 li tgħid: "una classificazzjone di dieci su dieci con lode".
 - F'Milan, Francesco Itaqqa' ma' Dun Martin Camilleri min-Nadur u permezz ta' din il-ħbiberija Sciortino ħa numru kbir ta' kummissjonijiet fin-Nadur fosthom fl-1903 id-disinn ta' żewġ lanterni originali, fl-1915 ostensorju għar-relikwiji ta' San Pietru u San Pawl u fuq kollo ix-xogħol kbir tat-tkabbir tal-knisja tan-Nadur permezz tal-bini ta' navi fil-ġnub, immudellar mill-ġdid tal-faċċata u bini ta' koppla maestuża. F'dan kien progett ambizzjuż Sciortino wera l-kapaċitajiet tiegħi fl-arkitettura l-aktar bil-koppla tawwalija li taqbeż in-nofis cirku fuq stil rinaxximentali, disinn originali ta' koppla li sa dak iż-żmien kienet għadha qatt ma dehret f'Malta. Periti u nies tas-sengħa ppruvaw iħassrulu għax spekulaw li l-knisja kienet se tinfeta bil-piż. Iżda l-istil u s-sistema taċ-ċinturini użati minn Sciortino rnexxew tant li serwev ta' mudell ghall-koppli oħra li nbnew wara, fosthom tas-Siġġewi ta' Vassallo u ta' Rahal Ġdid ta' Ĝużè D'Amato.
 - Matul dan iż-żmien, kien ukoll għalliem tal-arta u d-disinn fl-iskejjel tal-gvern. F'dawn iż-żminijiet ħadem bosta monumenti għall-oqbra ta' nies importanti, fosthom dak ta' Sir Temi Zammit, u għall-familji nobbli bħal ta' Apap Testaferrata u Navarro. Ghamel ukoll il-monument tal-Markiż Giuseppe Scicluna fil-ġnien tal-Mall il-Furjana.
 - Fl-1911 gie nkariġat biex jorganizza l-'Coronation Exhibition' ta' Londra. F'din il-wirja, esebixxa ħmistax-il statwa fosthom waħda 'Dame de L'lle De Malte' li turi mara bl-ghonnella, statwetta li kisbet ħafna tifħir.
 - Fl-1914 emigra lejn Montreal fil-Kanada fejn stabbilixxa ruħu u ħadem statwi ornamental, dekorazzjoni fi swal u fi djar tas-sinjuri, u xogħlijiet ta' arkitettura. Dawn iż-żminijiet kienu mill-aqua fil-karriera ta' Sciortino u matulhom kemm ix-xogħlijiet kif ukoll il-fama tiegħi nxterdu minn Halifax sa Vancouver.
 - F'Novembru 1921, gie elett bhala Associate of the Royal Canadian Academy of Arts (A.R.C.A). Fis-46 edizzjoni tal-esebizzjoni ta' din l-akkademja, Sciortino pparteċipa b'erba' xogħlijiet li kienu: *Martyr of the Fort St. Elmo Siege*, *Dame de L'lle De Malte*, *Weight of Dissolution* u *Permanent Smile*. Fuq dawn l-esebiti, l-iskultur qala' bosta tifħir mill-pubbliku kif ukoll mill-istampa fejn dehru kumenti bħal: "*He is a high class sculptor*" u "*He is a sensible and vibrant artist*". Xogħlijiet tiegħi ta' din il-ħabta huma mferrxin ukoll fil-knejjes. Ta' min wieħed isemmi l-Via Crucis ghall-knisja ta' St. Leo f'Montreal West.
 - Fl-1924 iż-żewweġ lil Marguerite Grenier li kienet armla ta' Armand Daoust u kellhom iben li semmew Joseph.
 - Mill-Kanada mar fl-Istati Uniti, l-ewwel f'Malone u wara għex erba' snin fi New York fejn issieħeb mal-Union of Sculptors and Modellers li kienet tagħtih ix-xogħol. Għal tmintax-il xahar ħadem ġewwa Boston ma' ħamsa u għoxrin artist internazzjonali. Minn Boston mar Hartford u Philadelphia fejn ħadem għal madwar sena sakemm reġa' lura New York fejn ħadem għal sentejn fuq statwi dekorattivi. Ħadem għal sentejn shah ġewwa Havana f'Cuba. Minħabba dan il-ħafna ġiri, bosta mix-xogħlijiet tiegħi huma mxeriddin u mhux dejjem dokumentati. Tort tal-krizi ekonomika, reġa' lura lejn Montreal u wara mar Toronto fejn sab xogħol go funderija. Imma wara ffit-żmien, din il-funderija qalbet minn affarijiet artistici għal dawk militari. Għalhekk reġa' lura lejn Montreal fejn għamel erba' snin b'xogħol mill-inqas u għalhekk fl-1939 iddeċċieda li jerġa' lura lejn art twelidu.
 - F'Malta, għamel l-abbozzi tal-ġibs għal erba' apostoli għall-arta maġġur. Dawn wara saru tal-fidda fl-1953. Matul it-tieni gwerra, Sciortino ffit kċċu xogħol tal-arta, principally tiżżejjen fil-ġibs u bas-reliefs tal-bronz f'xi knejjes fosthom taż-Żejtun. Fl-1945 għamel id-disinn u l-abbozzi tal-ġibs tal-bradella ta' San Filep (li thallas mill-Għaqda Każin Banda San Filep) u l-istatwa 'Fidi, Tama u Mħabba' għall-faċċata tal-Knisja tan-Nadur u fl-1949 ħadem il-gallerija tal-orgni tal-istess knisja. Fl-1950 għamel il-monument għal fuq il-qabar tal-familja tiegħi stess fiċ-ċimiterju tal-qalb ta' Gesù ġewwa Haż-Żebbuġ.
 - Fl-1954, reġa' lura lejn il-Kanada fejn irtira mix-xogħol tal-iskultura minħabba li l-vista kienet marritlu lura ħafna. Huwa kien joqgħod f'Oka, raħal żgħir fi Quebec, 35 mil bogħod minn Montreal, fejn miet fl-1 ta' Settembru 1958.

Lehen l-Għaqda Każin Banda San Filep A.D. 1851
www.bandasanfilep.com.mt www.facebook.com/KazinBandaSanFilep

Harifa 2015
Harga 29

Il-Progett kbir tas-Sala Mayfair tal-Każin – sala b'facilitajiet moderni u b'akustika tajba

Bejn Awwissu u Ottubru fis-sala Mayfair kienet għaddejja ħidma kbira li ttransformat bi shiħ din is-sala li darba kienet cinema. Issa hija attrezzata b'sistema ta' dwal, *sound*, projekzjoni, palk, purtieri u siġġijiet ġodda. Sarilha suffett ġdid kif ukoll kisi tal-ħitan b'materjal apposta li jassorbi l-hoss biex sar għandha akustika tajba. Saru wkoll istallazzjonijiet ġodda ta' *data* għall-aċċess u apparat ta' kontroll tal-arja fil-kamra ta' maġenbha fejn isir it-tagħlim tal-mužika, biex fissajf l-istudenti jkunu jistgħu jkomplu bit-taħriġ fil-kumdità. Aktar qabel kienu saru faċilitajiet sanitarji ġodda, inbidel il-konkos tal-gallerija li tmiss ma' din is-sala u ssewwa l-bejt. Waqt dan ix-xogħol inbidlet ukoll saljatura li kienet maqsuma.

Dan kollu seta' jsir bis-saħħha tal-ghajjnuna finanzjarja mill-Grupp tal-Majjistral li ħareġ tmenin fil-mija tal-fondi meħtieġa. Il-kumplament tal-ispiżza ħariġha l-każin. Ix-xogħol fuq dan il-progett, li ilu għaddej sena u nofs, tmexxa minn sottokumitat magħmul minn Dr Philip Sciortino, president, Tarcisio Mifsud, segratarju, Agnes Pirotta, vici-president, Saviour Chetcuti, kaxxier, Keith Cutajar, assistent segritarju u Philip Balzan, pro. Dawn fittxew u sabu l-ghajjnuna teknika ta' diversi esperti fosthom il-Perit Philip Mifsud, l-inginier Edward Magro, id-disinjatur Claude Perini, il-kuntrattur Philip Zammit u t-teknici Bernard Gatt, James Brincat u Frank Xuereb li għamlu diversi studji bi thejjija għall-progett u assistew bil-pari ri siewja tagħhom waqt it-twettig tal-progett.

Matul it-twettiq tal-proġett inqalghu problemi li ma kinux previsti u li minħabba fihom kellhom isiru xogħliljet iżjed milli kien hemm ippjanat. Fost dawn kien hemm il-ħajt appoġġ mal-Bank HSBC li minħabba li kien imqammar kellu jinkesa bil-folji tal-gypsum, bdil fid-disinn tas-suffett u tad-dwal tiegħu minħabba dislivelli bejn it-travi tal-konkos li saru fl-1955 u oħrajn. Dawn ix-xogħliljet żejda qamu lill-kažin mas-sitt elef ewro aktar milli kellu joħrog għall-proġett.

L-inawgurazzjoni ufficjali ta' dan il-progett se jsir nhar il-Ġimgħa 27 ta' Novembru 2015 fis-7.00pm mis-Segretarju Parlamentari l-Onor Dr Ian Borg u mill-President Dr Philip Sciortino, fil-preżenza ta' mistednin distinti li jinkludu ufficjali mil-Leader tal-Majjistral u mis-Segretarjat Parlamentari għall-Presidenza tal-Unjoni Ewropea 2017 u Fondi Ewropej flimkien ma' ufficjali u membri tal-Għaqda Każin Banda San Filep AD1851.

Dakinhar se tinfetah ukoll wirja fuq ix-xogħlijiet artistici ta' Frangisku Saverju Sciortino li għalkemm kien arkitt u skultur ta' ħila kbira, ma tantx hu magħruf. Aktar tagħrif fuq dan l-artist f'paġna 4.

Wieħed mill-ħitan li kellu jinkesa bil-gypsum boards

Mumenti waqt ix-xoghlijiet li bidlu għalkollox id-dehra u l-attrezzatura tas-sala

Sei Garage Spray Painting

Omar Said

9, Carmel Yard, Vjal il-Helsien,
Żebbuġ - Malta • Mob: 99294763

Sciortino Street, Żebbuġ • Tel: 2146 5915

Editorjal

Mela isimħu din. Ĝo Haż-Żebbuġ hawn żewġ persuni li mingħajr ma qabbadhom ħadd, iridu bilfors jiktbu l-istorja tal-Banda San Filep AD 1851. Naturalment dan ġara għax peress li wara li nefqu ħafna flus biex wieħed mhux Żebbuġi kitbilhom suppost l-istorja tal-banda tagħhom jidher li ma ħalliet l-ebda effett fuq l-istoriċi Maltin. Ghemilhom juri li lanqas huma stess m'huma konvinti minn dak li jgħidu u jiktbu għax kieku ma kinu joqgħidu jbaswru fl-istorja ta' haddieħor!

Mela dawn iż-żewġ persuni, qabdu ma' ittra li dehret f'gazzetta fl-1889, li kienet qieghda tirreferi għall-banda ġidha li kienet twaqqfet meta l-*Banda del Zebbug*, li jgħidu kienet l-omm tal-banda tagħhom inqasmet, għax kien hemm ħafna bandisti tagħha li kienu qeqħdin jaraw li din il-*Banda del Zebbug* kienet qieghda xxaqleb aktar lejn il-Festa ta' San Ĝużepp, u allura dehrilhom li kellhom joħorgu minn din il-banda. Dawn il-bandisti li baqgħu marbutin mal-festa ta' San Filep, w-mwaqqfa mill-1851. B'konsegwenza l-*Banda del Zebbug* għiet fix-xein u

Issa ħalli nargumentaw daqslikieku aħna partitarji Gużeppini, u naċċettaw li l-Banda San Filep twaqqfet bhalma jargumentaw huma lejn tmiem is-sekli dsatax u mhux f'nofsu. Allura kieku kont indur fuq dawn iż-żewġ persuni u nistaqsihom, imma l-logika tgħidli, kif jista' jkun li suppost li banda, li skont inthom twaqqfet 30 sena warajna, u filwaqt li huma għandhom wieħed mill-akbar kažini li hawn ġo Malta li huwa kollu tagħhom, u dan ilhom li xtrawh sa mill-1940, aħna kif għadna sal-lum lanqas biss il-każin mhuwa tagħna, u minħabba f'hekk ma nistgħux napplikaw għal-ċertu fondi tal-EU?

Mistoqsijiet oħra jkunu, kif dawk għandhom l-akbar numru ta' partitarji go Haż-Żebbuġ, u dan mhux bi fit? Imma kif dawn għandhom żewgt ikmamar tan-nar, waħda f'Tal-Hrieri u oħra fil-Gandlora, u tal-ewwel hija waħda mill-akbar u mill-aktar attrezzata għas-safety li hawn go Malta, filwaqt li tagħna tista' tgħidilha miskina fis-sitwazzjoni li qiegħda. U hemm diversi mistoqsijiet oħra x'-tagħmel biex tikkumpara bejn iż-żewġ socjetajiet. Imma nagħlqu b'dak li kien kiteb il-magħruf storiku fuq il-Baned Maltin – Robbie Mifsud Bonnici. Fl-ittra tiegħu tal-21 ta' Awwissu 1961:

Dejjem matul dan iż-żmien, insibu dokumentat ukoll li fl-assenza ta' Maestro Filippo Galea bħala Surmast Direttur tal-Banda San Filep, bħala surmastryjiet sostituti tiegħu niltaqgħu ma': Mro Angelo Galea, Mro Andrea Borg, Mro Michele A. Borg, Mro Gaetano Attard, Mro Antonio Pisani, Mro Gioacchino Mallia u Mro Michelangelo Debono – ilkoll jidderieġu u jithallu f'isem is-Soċjetà Mužikali "San Filippo" għas-servizzi mužikali li tkun esegwiet il-banda, kemm f'Haż-Żebbuġ kif ukoll barra mir-raħal. Imbagħad ghalaq l-ittra hekk – "INSELLI GHALIKOM. ALLA JSEDDAQKHOM BIL-BARKA TIEGHU FI DJARKOM, U FIČ-ČIRKOLU FJELLA ARMONIKU 'ST PHILIP' L-AKTAR ANZJAN F'MALTA U GHAWDEX."

Fil-ktieb “Santa Katerina, il-Festa u s-Soċjetà Mužikali tagħha fizi-Żurrieq”, insibu hekk – nikkwotaw, “Eżatt f’nofs is-seklu (1851), niltaqgħu ma’ isem il-famuz Andrea Borg li fizi-Żurrieq il-banda mmexxija minn u kienet thallset ftit aktar minn 29 skud”, imma fis-sentejn ta’ wara, u hawn interessanti ħafna wkoll għall-Banda San Filep, “il-Prokuratur Dun Salv Magri hallas lil ċertu Giuseppe Balzan tal-Banda.” Giuseppe Balzan, Michele Balzan u Filippu Balzan jidhru li kienu attivi ħafna kemm fil-Banda San Filippo, fil-festa ta’ San Filep, fix-xogħol tal-Logħob tan-Nar, kif ukoll fil-Fratellanza tal-Madonna tal-Karita f’Haż-Żebbuġ. Minn dan il-ktieb ħareġ ċar ukoll li f’dak iż-żmien bejn iż-żewġ parroċċi ta’ Haż-Żebbuġ u taż-Żurrieq kienet teżisti ħafna kollaborazzjoni bejniethom.

Forsi wasal iż-żmien li tieħdu din it-tagħlima u taqtgħuha darba għal dejjem, dwar liema hija l-ewwel banda f' Malta. Jekk għandkom biex, iktbu fuq l-istorja tal-banda tagħkom bid-dokumenti u mhux bil-ħolm u lil ġaddieħor ħalluh kwiet, u mhux tridu tiktbu l-istorja tal-Banda San Filix AD 1851, kif tridu ddawruha intom.

AVVIŻI

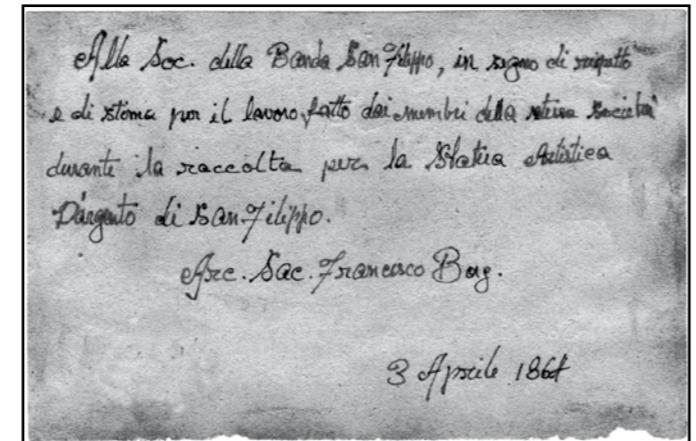
- **Tagħlim tal-mużika** minn ghalliema professjonali għat-tfal. L-istrument jiġi misluf lill-istudent bla ħlas.
 - Il-ħlas tal-**menswalità** tal-membri huwa €10 fis-sena. Min jinkiteb membru għal għomru (*Life Member*) jħallas biss €200 darba. Min jixtieq jinkiteb **membru ġdid** jew irid jibda jgħin fil-ħidma tal-każin għandu jikkuntatja lil xi membru tal-kumitat.
 - Qed infittxu ritratti taċ-Ċinema Mayfair u tal-kartelluni bil-posters tal-films imdendlin mal-faċċata tal-każin. Min għandu huwa mitlub iċempel 99838806.
 - **Hajr lil Jonathan Agius għall-għotja ta' ċeramika, lis-Sinjura Carmela Farrugia għall-ġhamara li rregalat lill-każin.**
 - Kull korrispondenza għandha tintbagħha tintħieb lil: Tal-Istilla, Għaqda Każin Banda San Filep AD1851, 12, Misraħ San Filep, Haż-Żebbuġ ŻBG 1011.

Il-Bar tal-Każin Banda San Filep

Għal xarba ġenwina mal-ħbieb u mal-familja b'appetizers mill-aqwa.

Ikliet f'kull hín f'post komdu.

Il-Barman il-ġdid André Vella jawgura lill-membri tal-Każin u liż-Żebbuġin kollha.

Ittra tal-Arċipriet Borg f'April 1864 li turi li l-Banda San Filep, permezz tas-soċjetà ta'xieħha. għenet fil-ébir qħall-istatwa tal-fidda ta' San Filep

Xi Attivitajiet li saru matul is-sajf 2015

- Is-Sezzjoni Nisa komplet kull ħmistax torganizza 1-coffee mornings.
 - Il-Grupp tan-nar għamel tliet BBQ's fil-bitha tal-kamra tan-nar.
 - Il-Banda San Filep għamlet ġumes servizzi barra mir-rahal: fid-19 ta' Lulju marċ mal-purċissjoni ta' San Bastjan f'Hal-Qormi fis-25 ta' Lulju programm fil-festa tal-Madonna tal-Karmnu fiz-Żurrieq, fit-12 t'Awwissu marċ fil-festa ta' Santa Marija fil-Qrendi, fit-29 u 30 t'Awwissu marċ akkompanjat bil-purċissjoni ta' San Bartilmew fil-Għargħur.
 - Il-Kids' Club Tfal tal-Istilla organizza “Day by the Pool” fis-26 t'Awwissu.
 - Is-Sezzjoni Żgħażagħ organizzaw BBQ fil-Lukanda Soreda fil-21 t'Awwissu.

Attivitajiet sa tmiem is-sena

Ottubru 2015		
Kull Sibt – am	Fid-9.00am kuncerti mill-iskola tal-mužika bi thejjija ghall-programm tal-inawgurazzjoni tal-progett tas-Sala Mayfair u tal-wirja fuq ix-xogħlijiet artističi ta' Francesco Saverio Sciortino	Kumm. Banda
Il-Ħamis 1, 15, 29	Fl-10.00 am <i>Coffee morning</i> bit-tombla, dħul bla ħlas, komplut bil-kafè u <i>sandwiches</i>	Sezzjoni Nisa
	Kunċerti	
Novembru 2015		
It-Tnejn 23 u 1-Ħamis 26	L-Aħħar kunċerti mill-Banda San Filep bi thejjija ghall-program tas-27 ta' Novembru meta jkunu inawgurati s-Sala Mayfair u l-wirja fuq Francesco Saverio Sciortino	Kumm. Banda
Il-Ħamis 12, 26	Fl-10.00 am <i>Coffee morning</i> bit-tombla, dħul bla ħlas u jkun servut kafè u <i>sandwiches</i>	Sezzjoni Nisa
It-Tnejn 9	Harġa għall-Akwarju Nazzjonali	Kids' Club
It-Tlieta 10	Quddiesa għall-erwieħ tal-membri mejtin tal-Għaqda	Kumitat Ġenerali
Il-Hadd 15	Grupp ta' membri tal-każin jieħdu sehem fil-mixja tal-president	
Il-Ğimgħa 20	Fit-8.00pm Pasta Night fil-każin	Sezzjoni Żgħażiegħ
Il-Ğimgħa 27	Fis-7.00pm Inawgurazzjoni tal-progett tas-Sala Mayfair u tal-wirja fuq ix-xogħlijiet artističi ta' Francesco Saverio Sciortino mill-Onor Dr Ian Borg. Kulhadd mistieden	Kumm. Banda Kumm. Kultura
Il-Hadd 29	Laqgħa ġenerali annwali tal-Ġħaqda Każin Banda San Filep AD1851	Kumitat Ġenerali
Diċembru 2015		
Il-Ğimgħa 11 u 1-Ħamis 17	Kunċerti mill-iskola tal-mužika bi thejjija ghall-programm annwali tal-Milied	Kumm. Banda Kumm. Kultura
Il-Ğimgħa 4	Majjalata fil-każin	Kumm. Festa
It-Tlieta 8	Turnament tal-futbol	Sezzjoni Żgħażiegħ
Il-Ħamis 10	Fl-10.00 am <i>Coffee morning</i> bit-tombla – dhul bla ħlas u jkunu servuti kafè u <i>sandwiches</i>	Sezzjoni Nisa
Il-Ğimgħa 18	Fis-7.00 pm Kunċert annwali mill-Iskola tal-Mužika tal-Banda San Filep	Kumm. Banda
Is-Sibt 19	<ul style="list-style-type: none"> Party tal-Milied għat-tfal, fis-sala principali tal-każin. Ikla annwali fil-lukanda San Antonio, il-Qawra 	Sezzjoni Żgħażiegħ Sezzjoni Nisa
Il-Hadd 20	Filgħodu l-Banda San Filep iddoqq għanjet tal-Milied fil-pjazza u t-toroq tal-madwar	Kumm. Banda
Il-Ħamis 24	<ul style="list-style-type: none"> Bandisti żgħażiegħ tal-Banda San Filep jieħdu sehem fil-purċissjoni tal-Milied organizzata minn tal-Mużeu f'Haż-Żebbuġ Ikla kbira ta' lejlet il-Milied fil-każin 	Kumm. Banda Kumm. Festa

ST. PHILIP'S BAR & RESTAURANT

PIZZA, GRILLS, PASTA DISHES & SOUTHERN FRIES

FREE Deliveris in Żebbuġ, Siġġiewi, Attard & Qormi

Sciortino Street, Żebbuġ ŻBГ 1964 • Tel: 21 466 472 / 21 462 107